

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De
Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis,
Commentariorum Libri LVIII**

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Felis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

observavit. Sus vero forexque tanta concordia naturæ consentiunt, ut quod Magi tradunt, si quis muris jecur in ficu porco vorandum dederit, animal id eum qui dederit, nullo edito grunnitu ultro deinceps adfectetur quoquo ierit, quod ego Patavii factum memini nonnullorum juvenum astu, qui ganeæ potius quam disciplinis dediti erant, non sine totius vicinæ querelis, quæ sibi porcos in certis authoribus abduci lamentabatur.

AMATORIÆ DELICIÆ. CAP. XXXIV.

Longe vero diversum illud, quod illecebras amatorias, petulcioreque lascivias per album murem significare, non Ægyptiorum modo commentum, verum & Græcorum fuit. Nam de muris salacitate multa sunt à plerisque prodita: sed præcipuè mihi videtur Plautus rem expressisse, ubi Phronisium Dinarcho suadere conatur, ut multivolus sit in re venerea. sic enim ait: *Sed tamen cogitatio mus pusillus quam sit sapiens bestia, statem qui uni cubili nunquam committit suam, quæ si unum obsequatur, aliunde profugium quarit.* Moris vero fuisse muris nomine amatoribus adblandiri, ex Epigrammatici versu noscitur:

Auctor Ælianus l. 12. c. 10.

Nam cum me murem, cum me tua lumina dicas.

Ob notissimam verò muris salacitatem, mulierem quandam portentosæ libidinis, qualem nostri Messalinam fuisse memorant, ab Epicrate Myonam, quasi nos Murinam dicamus, appellatam ait Ælianus,

INTAMINATA MUNDITIA. CAP. XXXV.

Mus albus quis.

Quem vero intelligat Ælianus & Philemon per album murem, nemo ex nostris, quod hæcenus legerim, explicavit: si tamen ad Plinium & alios probatissimos auctores aspexeris, eum esse conjicies, quem Armenium vocamus, villi pelliumque mollitiæ delicatum, Francisci Petrarchæ versibus pro castitatis hieroglyphico nobilitatum: utpote qui delicatioris cujusdam munditiæ exemplar haudquaquam ignobile esset, cui scilicet spurcitiæ tantæ sit abominationi, ut limo ante osium cavi illito, capi potius à venatoribus, quam eo fœdari patiatur: quod cum sanctiores sit amoris proprium, intemeratæ castitatis symbolum, quæ divina tantum flamma succendatur, à peritissimis rerum ponitur.

ARGIVI CAP. XXXVI.

Invenitur & in numis muris signum: eam vero Argivorum præcipuè monetam fuisse, Plutarchus ait, apud quos fuisset moris, ut numum imagine muris insignitum cuderent,

DE FELE. CAP. XXXVII.

Plin. lib. 10. c. 73. Varia Felis nomina.

Si pro Æluro Felem reddidero, satis scio paratos emissarios esse qui medentibus invadant. Sed enim quæ Plinius de Fele refert, dum quærit quo silentio, quamque levibus vestigiis avibus obrepant Feles, quamque occulto speculatu in musculos insiliant: tum ea quæ ab Anniano Poëta memorantur apud Gellium, quæ ab Ægyptiis eo supersunt memoriæ prodita, cujus oculi ad vices Lunæ, aut ampliores fiunt, aut minores domestico huic animali, quod Albertus modo cattum, modo Murilegum appellat, congruere manifestum est. Sunt & qui Musionem vocent: Felem autem alii, quæ vulgo Felina, alii qui Martes appellatur, esse volunt. eoq; & Varronis & Columellæ autoritatem trahunt. Nam quæ illi una cum Nicandro de venatu avium clandestino nocturnoq; tradunt, Martem id facere satis exploratum est. Sed quoniam de harum nomine pleriq; certant, ne temere uni magis quam alteri faveamus Æluri vocabulum interim usurpabimus, de quo in antiquo Festi Pompeii codice hæc adinueni: *Est Ælurus animal Leoni cum procreatur persimile, olim sylvestre: maxime muribus adversatur, salax, oculi cujus acie flammea, ad imitationem Lunæ crescunt & decrescunt. Nam veluti Luna pro solaris luminis participatione faciem quotidie variat, ita Ælurus pari cum Luna conditione afficitur: nunc aucta, nunc imminuta pupilla, prout Luna orbis nunc se plenum, nunc dimidiatum, nunc cavum, nunc tuberosum ostentat. Licinius Umbres in Nereæ: Murium similes Ælurorum oculi, ut minuti Lu-*

A *nam aviolantur.* Quibus eadem verbis nescio an explicatius catus noster domesticus à quopiam describi possit. Sed quoniam de *Æluro* satis constat, de Latina locutione nondum per hos liquet, quamvis totiens Cicero *Felem* & *Canem* inter *Ægypti* numina socialiter enumeret, dubio procul catum intelligens. *Æluri* ipsius, si catti nomen ita abhorrent, significata referamus,

IMPLORATIO. CAP. XXXVIII.

Veteres cum hominem in manus hostium illapsum, qui miserabiliter auxilium imploret, indicare vellent, *Soricem* pingebant ab *Æluro* comprehensum: exauditur enim statim miserabilis ejulatus, & vox veluti auxilium implorantis ubi mus in dentes incidit ejusmodi: unde proverbium: *Sorex Hecaten.* Causam *Simnius Capito* sic interpretatur: quod is qui in manus hostium incidit, illorum ducem implorat. Est vero *Ælurus* (ut *Verrius* ait) sub tutela *Hecates*. Apud mythologos invenias *Jovem* ludicro certamine *Apollinem* cum *Hecate* tenella adhuc aetate commisisse, argumento proposito, ut ipsi quoque certatim animalia conformarent atque producerent, terræque theatrum implere procurarent: tum *Apollinem* statim hominem protulisse, adversus quem *Hecate* *Simiam* opposuerit à se factam: exceptam risu rem, *Apollo* Leone terribili producto, interurbavit. At *Hecate* ludo etiam indignata vinci, *Ælurum* genuit. Majore hinc *Apollo* effusus risu *Murem* in *Hecates* ludibrium protulit: illa magis indignata cum vi non posset vincere, ad artes conversa *Simiam* in *Leonem*, *Ælurum* in *Murem* acriter incitavit. *Leo* diu à *Simia* natibus ejus affixa, tota est arena ad furorem usque exagitatus, *Mus* aufugiens ad *Apollinis* pedes procubuit, atque ita servatus. *Ulturus* autem *Leonis* injuriam *Deus* vim medicam in *Simia* sanguinem immisit, qua *Leo* febre correptus sanaretur: atque ita factum, ut *Leo* semper *Simia* pastum appetierit. *Æluri* autem genitale semen ita reddidit igneum, ut ejus generis femina, de re omni animantium generi voluptuosa, & angere & cruciari ad miserabilem usque vociferationem, compellatur. Alii rem tamen manifestè fabulosam, ita gestam memorant: *Solem* & *Lunam* initio rerum in certamen devenisse, ut terram animalibus repleant, cura ejusmodi illis à summo opifice demandata, statimque *Leonem* ea, qua insignis est, specie à *Sole* conformatum: *Lunam* vero æmulatione concitam, cum *Deos* omnes in novæ bellæ admiratione detentos animadvertisset, neque opus id æquatorem se confideret, *Ælurum* protulisse, animal quippe *Leoni* perquam simile, sed & armis & specie tanto inferioribus, quanto *Luna* ipsa *Sole* deterior est. Oborto interim inter *Deos* risu, indignatum *Solem* eam fuisse *Luna* temeritatem, ut secum ausa esset contendere, *Murem* e vestigio procreasse, ut *Æluri* contentionem eluderet. tum *Lunam* majoribus ingenii viribus convocatis, quantacumque potuit arte conatuque, quantoque maxime studio proficere potuit *Simiam* progenuisse: id quoque animal cum ridiculum adeo apparuisset, elususque omnium cachinnatione *Lunæ* conatus fuisset, adeo id indignè *Luna* tulit, ut sempiternas inter *Simiam* & *Leonem*, neque non inter *Ælurum* & *murem*, commiserit inimicitias.

LUNA. CAP. XXXIX.

D Apud *Ægyptios* sane *Æluri*, præcipuum hieroglyphicum erat, ut ex ejus imagine *Luna* intelligeretur, in cujus cultum magna *Ælurum* veneratione prosequerentur. Satisque constat eum qui animal ejusmodi vel incuria occidisset, populari tumultu variis suppliciis male tractari, & encari solitum: cujusmodi superstitionis exempla in *Romanum* civem edita sunt *Ptolemai* illius tempore, qui à *Romanis* in societatem & amicitiam receptus est. Porro nullum apud *Ægyptios* *Iside* numen majus, neque venerabilius fuit. *Isis* vero, quamvis & *Astrocyona* è celestibus signis additum habeat, in primis tamen accipitur pro *Luna*. Quicquid vero cum *Luna* consensum aliquem haberet, id apud eos honori habebatur. Ex quo vero *Soli* *Luna* maxime dicitur adversa, *Æluros* lunare animal, sympathiz vi animalia *Soli* notabiliter subiecta, genuino quodam odio prosequitur: utpote *Soricem*, qui totus est *Solis*, adeo ut etiam, uti dictum est superius, illi *Smynthei* cognomen tum indiderit.